

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

9 червня 2015 року Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти проведений веб-семинар для методистів з бібліотечних фондів районних (міських) методичних кабінетів. Тема семінару «Сучасні тенденції розвитку шкільної бібліотеки в умовах реформування освіти». У практичній його частині з презентацією проекту «Інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу» виступив керівник проекту Зражевський Ю.М. Пропонуємо до уваги читачів частину його доповіді, яка стосується загальних питань і підходів до проблем сучасної шкільної бібліотеки.

Шановні учасники вебінару!

Темою нашої зустрічі є інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу. Тема широка і ми намагатимемося розкрити її структуру і зміст. Коротко щодо значення теми. Останні події в нашій державі наочно продемонстрували місце інформаційної політики в структурі національної безпеки нашої держави. Вже не доводиться комусь доводити, що інформаційна складова безпеки часом переважає силу військової потуги, силу зброї.

Це один бік проблеми. З іншого боку, в останні 20 років ми маємо багатократне збільшення обсягів інформації, яка спрямована на людину і потребує осмислення та опрацювання. З'явилася «втома» від інформації, на практиці люди випрацьовують певні захисні бар'єри, своєрідні фільтри для сприйняття. Враховуючи те, що величезна кількість інформації свідомо чи несвідомо викривляється, часто має низький рівень підготовки, а також надлишковість — завдання її «споживання» стає дедалі важчим.

Отже ми все більше потребуємо короткої і достовірної інформації, яка стосується вирішення конкретних предметних питань зі сфери життя і діяльності людини.

Ці інформаційні проблеми величезним тягарем лягають на плечі наших дітей в освітньому процесі. Крім унормованих знань з підручників і посібників до дітей надходить багато іншої інформації, часом шкідливої або ж такої, що забирає основні інтелектуальні ресурси дитини, змушує шукати спрощені шляхи до її засвоєння. І в цей час ми активно підштовхуємо дітей до інтернету, як панацеї від усіх інформаційних проблем.

Чи вірно це? Чи може інтернет вирішити складні освітні завдання? Чи зможемо ми втримати наших дітей на шляху змістовної освіти в умовах агресивної інформаційної навали? Чи прийнятним є те, що діти мають практично необмежений доступ до всілякої інформації без належних впливів для управління нею.

Цими питаннями переймаються нині фахівці зарубіжних країн, впритул підійшли до них і українські вчені. Кілька років тому ми розпочали проект «Інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу», маючи на меті допомогти школі в управлінні інформаційними потоками, взяти на себе хоча б частину роботи з попередньої підготовки інформації перед її поставкою до школи. При цьому, важливим вважали підготовку

інформації саме для школяра, стимулюючи його до самостійної навчальної роботи, освоєння основних методів і прийомів інформаційної діяльності.

Кінцевим результатом такої роботи мають стати розвиток аналітичного мислення, уміння застосовувати набуті знання на практиці, а вже на їх основі породжувати нові компетенції. Це і є власне мета реформування освіти, адже якість освіти напряму пов'язана з якістю випускника школи.

Тепер поглянемо, чи може кожна школа своїми силами опрацювати величезний масив вхідної інформації? Хто це буде робити? Єдиний працівник, якого можна віднести до інформаційних фахівців — це шкільний бібліотекар. Вже наперед можна сказати, що переважна більшість бібліотекарів з цим завданням не впорається. На підтвердження своїх слів нагадаю, що кількість малокомплектних шкіл в областях сягає 50%. А це означає, що такі школи практично не мають бібліотек або вони не виконують свої функції у повному обсязі. При цьому згадаймо, що чимало бібліотекарів працюють на $\frac{1}{2}$, або навіть на $\frac{1}{4}$ посадової ставки. Великі проблеми маємо з рівнем фахової підготовки бібліотекарів, сюди ж додаємо відсутність фінансування на комплектування фондів, нових надходжень, передплату преси тощо. Одним словом, покладати великі надії на бібліотекарів не випадає.

Стратегічним перспективним рішенням для розв'язання інформаційної проблеми бачиться **централізована підготовка інформації** шкільного призначення і поставка її на місця **у готовому вигляді**. Створивши систему централізованої підготовки, впровадивши сучасні засоби поставки інформації до шкіл, ми зможемо побудувати ефективний інструмент для управління інформацією, її уніфікації для тисяч шкіл, зекономити величезні матеріальні і фінансові ресурси на спеціальну підготовку бібліотекарів чи інших працівників, які б мали обов'язок займатися інформаційними питаннями. Для нашої держави таке рішення було б вкрай доречним.

У цій системі бібліотекарі, крім нинішніх функцій, будуть виконувати лише нескладні роботи з доведення до відома учнів та учителів готової інформації, забезпечувати робочі місця для функціонування електронної бібліотеки сучасного рівня. По суті, для нових рішень бібліотекарі стануть трансляторами інформації на місцях і доцільно було б їх перейменувати на «інформаційних адміністраторів».

З цих міркувань впливає роль і місце районних методистів з бібліотечних фондів. Вони перші мають бути зацікавленими в просуванні нового проекту до кожної школи району. Особливо важливим є те, що отримає вирішення питання інформаційного забезпечення малокомплектних шкіл і шкіл сільської глибинки.

Отже, найближчим завданням для методистів з бібліотечних фондів стане впровадження проекту в кожній школі району. Його виконання одразу створить міцне підґрунтя для роботи методиста з бібліотечних фондів вже в новій якості — методиста з інформаційного забезпечення навчальних закладів.

А тепер детальніше про власне проект. В основі нашої роботи лежить централізована підготовка шкільної інформації. Це означає, що ми в

Києві ведемо підготовку інформації в інтересах усіх шкіл, для всіх бібліотек. Цим забезпечуємо рівні інформаційні можливості для всіх дітей, де б вони не проживали. Одночасно такі ж можливості отримує кожний педагог будь-якої школи.

Нині створено єдиний і зручний інструмент для поставки інформації до школи — **електронну бібліотеку «ШБІЦ-інфо»**. Технологія поставки на компакт-дисках значно спрощує процес передачі інформації, робить можливим таку поставку навіть тим школам, де відсутній інтернет і є в наявності хоча б один комп'ютер зі скромними технічними можливостями. Таким чином, всі бажаючі можуть вже сьогодні встановити електронну бібліотеку і користуватися фондом в 11 тисяч документів. Бібліотека постійно оновлюється — щомісячно поповнюється новими документами, кількість яких сягає 120.

Починаючи з серпня 2014 року інноваційний освітній проект «Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» став всеукраїнським експериментом. Відповідний наказ виданий МОН України. Згідно з ним визначено учасників експерименту, серед яких: школи, районні методичні кабінети, обласні ІППО. Вже через кілька місяців до експерименту приєдналися заклади, які добровільно виявили таке бажання. Їх ми назвали модельними. Нині загальна кількість учасників складає близько 60 закладів.

До нас постійно приєднуються школи і методичні кабінети, які виявили бажання працювати за Програмою експерименту. На місцях створюються частини майбутньої інформаційної мережі — поки на рівні району. Методисти-новатори РМК встановлюють електронну бібліотеку у себе, а також забезпечують її встановлення в одній із кращих шкіл району.

Окремі активні учасники виявляють бажання встановити систему «ШБІЦ-інфо» одразу у всіх школах району. Зі свого боку, ми максимально сприяємо таким крокам, йдемо назустріч нашим партнерам. Зокрема, для шкіл, які виявили бажання брати участь в експерименті і передплатили на II півріччя 2015 року журнал «Нові надходження» (для щомісячного поповнення бібліотеки), ми забезпечуємо встановлення Інформаційного фонду **безкоштовно**.

Далі доповідач розповів про структуру електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо», про створення Всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА» (для учителів і методистів). Озвучено плани на найближче майбутнє, які передбачають створення Всеукраїнської бази даних творчих навчальних доробок школярів.

На закінчення були чітко окреслені кроки, що їх мають здійснити керівники РМК, методисти з бібліотечних фондів для розгортання інноваційної роботи на місцях, долучення методичного кабінету і шкіл району до експерименту.

Основними етапами такої роботи мають стати:

1) прийняття рішення щодо участі РМК і однієї з шкіл району в експерименті. Спрямування заявки встановленого зразка до розробника;

2) отримання від розробника рішення щодо включення закладів до числа модельних, а також інформаційних та рекомендаційних матеріалів **для всіх шкіл району** з метою їх детальнішого ознайомлення з інноваційним проектом;

3) інформування (на серпневій нараді або іншому зібранні) директорів навчальних закладів та шкільних бібліотекарів про участь РМК в експерименті. Роздача слухачам інформаційних та рекомендаційних матеріалів для самостійного опрацювання з метою прийняття ними рішення про участь навчального закладу в експерименті;

4) передплата РМК (а також тими школами, які приймуть рішення про участь в експерименті) за Каталогом видань України на II півріччя 2015 року електронного журналу **«Нові надходження»** (індекс 68167). Передплату можна здійснити починаючи з будь-якого місяця півріччя;

5) відправка копії квитанції про передплату на нашу адресу;

6) безоплатне отримання від розробника **Інформаційного фонду** (11 тисяч документів) і реєстраційного ключа для його встановлення;

7) збір і облік районним методичним кабінетом відомостей про ті школи, які прийматимуть участь в експерименті і передплатили «Нові надходження»;

8) інформування розробника про виконану роботу для встановлення прямого зв'язку з метою надання подальшої інструктивної та методичної допомоги.

Бажаємо успіху!